

POLITIKA OROKORREKO UDALBATZARRA

PLENO DE POLÍTICA GENERAL

Eneko Goia

Donostiako Alkatea / Alcalde de San Sebastián

**DONOSTIA
SAN SEBASTIÁN**

HITZALDIA / DISCURSO

1.- Sarrera

Egunon guztioi. Hau izango da Hiriko politika orokorreko Plenoan izango dudan azken esku hartzea. 14 urte pasa dira Udaletxean sartu nintzenetik, eta azken 10 urteotan Alkate gisa jardun dut Donostiarrek eskainitako konfiantzari esker. Gaurkoan nire lehen hitzak donostiarrei zuzentzea gustatuko litzaidake. Beste edozerren gainetik eskerrak emateko. Ardura handia da Alkate izatea, baina baita ohorea.

Gauza asko gertatu dira azken 10 urteotan, batzuek onak, beste batzuek ez hain onak. Gertatu diren guztiek eraldatu dute gure Hiria, gaurko Donostia den bezalakoa da horri esker.

Gertatu diren gauza asko ez dira Udalak hartutako erabakien ondorio. Donostiarrek euren egunerokoan eta euren ekimenez egiten dute nagusiki Hiria den bezalakoa. Nik beti sinistu dut horrela dela. Udalari dagokio horretan bidelagun izaten jakitea, eta horretan saiatu gara denbora honetan.

Batzuetan ezusteko egoerak ere ematen dira, ahalik eta txukunen kudeatu beharrekoak. Horren adibide garbia da hamarkada honetan sufritutako pandemia, baina ez bakarra. Esan beharrik ez dago geroz eta konplexuagoa den mundu honetan ezinbestekoa zaigula Hiri bezala, datorkigunari aurre egiteko prest egotea. Horretan ere saiatu gara.

Eta azkenik, ba dira Udalak hartutako erabakiek eragiten dituzten aldaketak. Gaur bereziki horietaz jardutea gustatuko litzaidake. Horretaz jardungo naiz, eta baita ere etorkizunera begira nire ustez erronka nagusiak zeintzuk diren aipatzen.

2.- Orain dela 10 urte

Denbora azkar pasatzen da, eta askotan gauzak oso azkar ahazten zaizkigu. Azkarregi esango nuke.

2015eko ekainean Donostia gobernatzeko ardura hartu genuenean Donostia geldialdi egoera batetan zegoen. Burututako proiektu bakanak aurretik zetozenak ziren, zalantza eta gora behera askorekin gainera. Horren adibide dira Autobus geltokia, Tabakalera edo Kultura Hiriburua.

Luze hitz egin genezake horiek izandako gorabeheretaz, baina ez dut horretan sakondu nahi. Hori egin nahi duenak eskuragarri dauzka hemerrotekak. Garrantzitsua da ordea gogoratzea, iraganean egiten diren akatsak ez errepikatze aldera.

Hasiera hasieratik Udalaren egonkortasuna jarri nuen balioan, proiektuak aurrera eraman ahal izateko. EAJ-PNV eta PSE-EEren arteko akordioak hori lortu du denbora guzti honetan. Gaur horren garrantzia azpimarratu nahi dut.

Donostiako Udala beti izan da anitza, sekula ez du inork gehiengo osorik lortu, eta horrek ezberdinen artean akordioak lortzea eskatzen du. Hori ona da, eta harro nago hori lortu izanaz.

Orain dela 10 urte Donostiak gaur baino ia 4.000 biztanle gutxiago zituen, langabezia tasa gaur dugunaren bikoitza zen eta biztanleko errenta 7.000 euro gutxiagokoa zen. Donostiak aurrera egin du urte hauetan, eta aurrera egiten jarraitu behar du zalantzaz beteriko mundu

geroz eta aldrebesago honetan. Zalantzarik gabe Hiria prestatuta dago etorkizunari arrakastaz aurre egiteko.

Hamar urte hauetan egindako apustuek zerikusia dute egungo Hiriaren egoerarekin eta proiektzioarekin. Gaurko agerraldi honen lehen zatian horietaz aritzea gustatuko litzaidake.

3.- Apustu Nagusiak

- **Mugikortasun iraunkorra**

Hau da hamarkada honetan Udal Gobernuak egin duen apustu nagusienetakoa, gure Hiria eraldatzea ekarriko duena.

La apuesta por la movilidad sostenible es una de las grandes apuestas que ha hecho este Gobierno Municipal. Empezando por el Topo. La pasante donostiarra hasta Galtzaraborda pronto será una realidad. Es cierto que esta obra ha sido compleja, larga y con notables afecciones. Pero no dudo de que el esfuerzo habrá merecido la pena.

Si queremos avanzar como Ciudad es necesario hacer apuestas y asumir los inconvenientes asociados a ellas, de lo contrario corremos el riesgo de caer en la inacción. Una inacción que puede ser cómoda en el corto plazo para quien gobierna pero que a la larga nos llevaría a que la Ciudad quedara rezagada.

La entrada en servicio de esta nueva infraestructura va a propiciar una serie de cambios importantes en nuestra Ciudad. Por una parte, supondrá un gran impulso al transporte público, como modo de transporte más sostenible. Por otra parte, la transformación del espacio público en superficie, permitirá dar mayor protagonismo al peatón. Como resultado de la urbanización tras las obras del topo, en el Antiguo se logró ampliar la plaza de Benta Berri y el entorno del polideportivo. Esto ya lo empezamos a intuir con la ejecución de la urbanización del entorno en el Centro.

Y finalmente, acarreará un cambio de escala de nuestra Ciudad. Debemos ser conscientes de que la conexión con nuestro entorno nos hace mas fuertes. No es el mismo el potencial de 189.000 habitantes que el de 350.000 o 400.000 que puede llegar a tener la Donostia metropolitana.

Por eso es importante que continuemos con esta apuesta, siendo una pieza clave el intercambiador de Riberas de Loiola entre el topo y el tren de cercanías.

Dentro de esta apuesta por el transporte sostenible está también la apuesta por el Tren de Alta Velocidad. A la espera de su llegada, Donostia tendrá preparada su estación. Una estación que tiene un diseño por el que hemos peleado mucho, para que la integración con el entorno de Tabakalera fuera adecuada. Generando una gran plaza verde que será una nueva entrada al edificio.

Y junto con la llegada del tren de alta velocidad también se avanza en la construcción del tercer hilo hasta Hendaya, lo que nos permitirá una buena conexión con la red ferroviaria francesa y con Iparralde. Otro paso más en la Donostia metropolitana que supera fronteras.

Y por supuesto, debemos seguir apostando por la mejor conexión con Iruña, a través de Ezkio, de forma que nuestra Ciudad quede plenamente integrada en la red de Alta Velocidad.

Baina mugikortasun iraunkorrari aipamena egiten diogun honetan ezinbestekoa da azken urteotan gure eskuduntzakoak diren garraio publiko moduei buruzko aipamen berezia egitea. Dbusez ari naiz.

Apustuaren garrantziaz jabetzeko aski da datuei erreparatzea. Hamar urte hauetan 4 linea berri jarri dira zerbitzuan. 2025 urtea, orain dela 10 urte genituenak baina 6 miloi bidaiari gehiagorekin amaitzea da aurre ikuspena. Jauzi ikaragarria da hori. Baita Udalak egindako esfortzua. Orain dela 10 urte Udalak Dbusi egiten zion ekarpen arrunta 13 miloi eurotakoa baldin bazen, aurten 36 milioitakoa izango da. Esan beharrik ez dago garraio publikoaren tarifekin hartu diren erabakiek eragin zuzena dutela bilakaera horretan, eta komeni da horrekin tentuz ibiltzea, iraunkortasunaz aritzen garenean ez baitugu ahaztu behar iraunkortasun ekonomikoa ere garrantzitsua dela. Tarifekin zuhurtziaz jokatzeari dagokigu, egoera jasanezina bilakatzea nahi ez badugu behintzat.

Garraio publikoaren erabilerak nabarmen egin du gora Donostian azken urteotan, eta gora egiten jarraituko du zalantzarik gabe, azpiegiturak amaitzen diren heinean. Baina gainera, ingurugiroaren ikuspegitik garraio publiko askoz iraunkorragoa izango da. Hala da topoaren kasuan, baina gainera, autobusen kasuan ere izugarrizko jauzia eman dugu azken urteotan, Dbuseko kotxeren elektrifikazioarekin eta autobus elektrikoen erostearekin. 2030 urtean Dbusen autobus guztiak elektrikoak izan daitezen esfortzu handia egin da azken urteotan. Eta esfortzu handia da ere aurrerantzean egin beharko dena.

Bizikleta publikoen eskaintzari dagokionean urte hauetan ematen ari den bilakaera oso nabarmena da. Aurreko sistema jaso genuenean, 16 estazio besterik ez genituen. Gaur egun 70 geltokiz osatutako sarea daukagu Donostian. Erabiltzaile kopuruari buruz egin ziren aurreikuspen guztiak gainditu egin dira. Erabat arrakastatsua izan den sistema hau metropolitano bilakatzea izan beharko luke hurrengo apustua, horretarako ezinbestekoa delarik Aldundiaren inplikazioa lortzea.

Garraio publikoaren atal honetan ez nuke taxi zerbitzua aipatu gabe utzi nahi. Hori hobetzeko asko dago oraindik egiteko. Zonalde bereziaren sorrera helburu horrekin erabaki zen. Ez da lan erraza izan, inondik inora ere, eta oraindik asko dago egiteko zerbitzua hobetzeko.

Badakit aldaketa eta erabaki asko zalapartatsuak izan direla azken urteotan gure Hirian. Baina helburua argia izan da: Garraio publikoa indartzea eta ibilgailu pribatuaren erabilera apaltzea. Ez daukat zalantzarik behin falta diren piezak amaituta inork ez duela berriro iraganera itzuli nahiko. Sekula ez dut ezagutu oinezkoentzat bihurtutako gunek atzera ibilgailuentzat izan daitezela eskatu duenik. Eta ez dira gutxi izan iraganean gai honekin izandako eztabaidak, Oso gogoan ditut Loiola kalea, edo San Martzial kalea oinezkoentzat bilakatu zirenean izandako eztabaidak. Ezagutzen al duzue orain hori desegitea eskatzen duenik? Nik behintzat ez.

- **Urumeako Ibarra - Hiriko erdigune berria**

Si hay un ámbito en el que la Ciudad se ha transformado, ese ámbito es el de la vega del Urumea. Aunque aquí también queda mucho por hacer todavía. La vega del Urumea es uno

de los principales espacios de oportunidad que tiene en este momento Donostia. Las intervenciones en el río han permitido que hoy, una zona que antaño era considerada degradada pueda mirar al futuro con otra perspectiva.

Badakit apustu hau atzetik datorren apustua dela. Partekatutako Hiri apustu baten adibide bikaina da, eta hori gauza ederra da. Apustuak gure artean partekatuak direnean errazago ateratzen baititugu aurrera, une bakoitzean dagoena dagoela, aurrekoak utzitako bidetik aurrera egitea dagokigulako Hiri bezala.

Gaur egun uholdeak ez dira orain dela 10 urte ziren kezka. Poztekoa da hori. 4 zubi aldatu dira, urari oztopo egin ez diezaioten. Bakarra aldatzea falta da, kuarteletakoa. Hori aldatzea gure eskuetan egongo da etorkizunean.

Ibaia zabaldu egin da, nabarmen gainera. Lehen apenas ikusten ez zen lekuetan gaur bistan dago, ertzetik ibilaldi atsegina egin dezakegu orain.

Gainera, Hiriaren garapen nagusienetarikoa bertan eman dira, eta bertan emango dira etorkizunean ere. Hiri Lorategia eta Txomin Eneako lehen fasea errealitatea dira. Txomin enearen bigarren fasea laster abiatu ahal izango da, Antzitan jarraipena emanaz Martuteneraino.

Hor txertatuko dira Loiolako kuartelen lurak, hiriak eskuratu dituenak. Guztiek zentralitate berri bat osatuko dute Donostian. Ibaiari begiratzen dion zentralitatea. Aukera paregabea da etorkizuneko Donostia irudikatzeko. Etxebizitzarekin daukagun arazoari erantzuna emateaz gain, Hiri osoarentzat baliagarriak izango diren ekipamendu berriak amestu ditzazkegu gune horretan.

Baina hasieran esan bezala asko dago oraindik egiteko Urumeako Ibarrean. Loiolan adibidez konponbidea eman behar zaio Patxillardegia baserriaren inguruneari. Proposamena mahai gainean dago. Anbulategi berria bideratuta dago, laster errealitate izango da. Txomin Enean hasieran anbulategiarentzat gordeta zegoen lursailarekin zer egin erabaki beharko da.

Estatutak Loiolako EDAR-a berritu behar du, baita Martuteneko tren geltokia tokiz aldatu ere.

Toca seguir peleando. Y seguir mejorando. Creo sinceramente que la vega del Urumea debe seguir siendo una de las grandes apuestas de nuestra Ciudad.

Después de 10 años hay algunas espinitas que quedan clavadas. Y yo reconozco que para mi una de ellas es Martutene. Hubiera deseado haber podido conseguir más cosas, hacer más cosas: La nueva estación, el paso peatonal sobre las vías del tren o el nuevo camino de Barkaiztegi, así como la reconversión de los Agustinos en un centro de Formación Profesional con la promoción de vivienda pública prevista a su lado. Algún día lo veremos, pero habrá que seguir luchando por ello.

- **Turismoaren kudeaketa egokia**

Hamar urte hauetan gure Hirian gai bat izan bada hizpide, hori turismoaren gaia izan da. Turismoak gure hirian izan duen bilakaera nabarmena izan delako. Bilakaera horri eragin dioten faktoreak bi izan dira nagusiki:

Bata, ETAre desagerpena. Historikoki turistikoa izan den gure Hiriak asko sufritu du urte luzetan zehar. Beste Hiri batzuekin alderatuta, jarduera honen bilakaera oso apala izan zen 2011. urtera arte, baita hiriaren harrera gaitasuna. Hori erabat aldatu zen 2011. urtetik aurrera. Azkar gainera.

Gugan eragina izan duen beste faktorea turismoaren hazkunde globalarena izan da. Gune urbanoetan eman da hazkunde hori bereziki.

Los dos factores han coincidido en el caso de Donostia. Y eso ha provocado un crecimiento rápido de la oferta. Y posiblemente eso ha provocado también cierto vértigo entre nosotros. Pero creo que es importante que no perdamos la perspectiva.

Por una parte, Donostia tenía un importante déficit en capacidad de alojamiento hasta el año 2011. Por otra parte, ha sido una de las primeras Ciudades en tomar medidas para controlar el crecimiento de dicha oferta.

Donostia ha sido pionera en la regulación y control de la oferta de Viviendas de Uso Turístico. Los datos son elocuentes. Lo que hoy se está empezando a plantear en las principales Ciudades del Estado ya fue planteado en Donostia hace mucho tiempo. Planteado y tratado adecuadamente. No en vano, somos la única Ciudad en la que este tipo de oferta ha descendido en estos últimos años.

La declaración de zona saturada de la Parte Vieja, la moratoria y modificación del plan general en lo que a alojamiento se refiere, son otras de las decisiones que se han ido adoptando a lo largo de estos últimos años.

Y por supuesto el cambio que se produjo en los correspondientes planes de la sociedad de turismo. Hace ya mucho tiempo que abandonamos la estrategia de la promoción para centrarnos en el cuidado del destino y la preservación de la convivencia en nuestra Ciudad.

Urte luzeetako borrokaren ondoren, azkenean turismoak eragiten duen aberastasunaren parte bat Hiriaren mesedetan erabili ahal izango dugu, sortzeaz dagoen "tasa turistikoa" deitzen dugun horren eskutik. Berri ona da hori gure Hiriarentzat, baina ez da lan makala izan konbentzitu beharrekoak gurerak ekartzea. Hori ere lortu da.

Turismoaren gaiarekin amaitzeko gogoeta bat egitea gustatuko litzaidake.

Badirudi azkenaldiko joera dela turismoari arazo guztien errua botatzea. Jakina, turistak ez dira bertakoak eta beti izaten da erosoagoa gure arazoaren errua beste batzuei botatzea, gure buruari begiratzea baino.

Eta jakina, errazagoa da beti besteek egiten dutena epaitzea guk egiten duguna epaitzea baino. Badirudi oportetan kanpora joaten garenean gu ez garela turistak, baina hona etortzen direnak aldiz bai. Gure jokabideak ez omen du eragozpenik sortzen, besteenak aldiz bai. Ez al da izango jarrera hori ere bizi dugun norberekeria oldearen adierazgarri?

Turismoa jarduera garrantzitsua da donostiarentzat. Ez garrantzitsuena, ez bakarra, baina pertsona askoren ogibidea da, gure komunitatearen parte diren pertsonen ogibidea. Eta hori zaindu egin behar da. Horiek ere gure hiritarrak direlako.

- **Zientziaren eta ezagutzaren hiria**

Azken hamarkada honetan abiadura hartu duen garapen bat bizi izan badugu Donostian, hori zientzia, teknologia, ezagutza eta berrikuntza arloan eman dena izan da.

Aurreko puntuan aipatu dut, donostiarrei turismoaz jardutea gustatzen zaigula, baina errealitateari erreparatuko bagenio, konturatuko ginatke gaur gure hiriaren errealitateak zerikusi handiagoa duela zientzia eta ezagutza arloarekin turismoaren arloarekin baino.

Datu bat emango dut, gaur egun gure Hiriaren barne produktu gordinaren %14 da turismoaren eskutik datorrena. Aldiz, Ezagutzan intentsiboak diren enpresa zerbitzuak gure hiriaren barne produktu gordinaren %48a dira. Garbi dago gure arteko eztabaidetan ez dugula jarduerak benetan duten proportzio hori kontutan hartzen.

Que Donostia pueda hoy reivindicarse como una Ciudad de Ciencia y Conocimiento es fruto de una larga historia. Y de una apuesta que hicieron quienes nos antecedieron, con dos elementos que han resultado ser claves:

Apostar porque Donostia fuera una Ciudad universitaria y apostar por que Miramón se convirtiera en Parque Tecnológico. Creo honestamente que nunca podremos agradecer lo suficiente a quienes tuvieron esa visión de futuro que nos ha traído hasta donde estamos. Creo que por encima de muchas otras consideraciones es importante que nosotros también seamos capaces de tener una visión de futuro clara de nuestra Ciudad, porque lo que podamos decidir hoy será lo que determine el futuro de la misma.

Azken urte hauetan ikerketa eta garapenaren arloan Donostian eman den inbertsioen hazkundera ikaragarria izan da, urtetik urtera digitu bikoitzak dituzten hazkundeak ikusi ditugularik. Gaur egun I+G inbertsioa barne produktu gordinaren %3,7koa da Donostian, Europako puntako herrialdeetan dagoenaren parekoa. 6.800 ikertzaile daude gaur egun Donostian. Eta horrek esan nahi du, portzentaieiz haratago, enpleguan ere izugarritzko garapena ematen ari dela atal honetan. Bereziki indartsu gaude biozientzien arloan, baina ez bakarrik.

Ordenagailu kuantikoa, DIPC-en handitzea, Miramongo parkea Illunbetik zabaltzea, Eskusaitzetaren garapena bera edo Mubil proiektua dira Hiriak duen garapenaren adierazgarri eta etorkizunera begira egin beharreko apustuen bidea adierazten digutenak.

Udalak aurten bere egiturari egin duen aldaketa garrantzitsu baten izateko arrazoia hori da hain zuzen ere: Zientzia eta Ezagutzaren koordinatzaile orokorraren postua sortzea alegia.

Atal honen barruan gustatuko litzaidake GOe ere aipatzea. Ordenagailu kuantikoa Donostian daukagu, orain bi egun egin genion harrera. Eta lau egun barru GOe hiriari irekiko zaio. Ordurako ez naiz Alkate izango, baina hiritar bezala harro egongo naiz gastronomiaren alorrean, ikerketan eta berrikuntzan emango dugun jauzia ikustean. Hori, topoa bezala kostata ere...

Al principio de mi primer mandato, y en el contexto de la capitalidad europea me tocó compartir reflexiones con muchos alcaldes europeos. Recuerdo bien la reflexión que hizo un alcalde holandés que he utilizado en mas de una ocasión. Decía que lo mejor que podía hacer una Ciudad por su convivencia era invertir en educación, en cultura y en deporte.

Pues bien, así ha sido durante estos últimos años en Donostia. Hoy contamos con el porcentaje de ciudadanos con titulación universitaria mas alta de nuestra historia, el 27,4%. No quiero hacer la comparación con otras Ciudades del entorno, no pretendo molestar a nadie. Pero no solo eso, la Formación Profesional mantiene una evolución creciente de matriculaciones que, además, gracias a la Formación Profesional Dual vasca tiene una elevada tasa de inserción laboral.

¿Y qué podemos decir del Deporte y la Cultura? Hoy contamos con Tabakalera, hemos sido Capital Europea de la Cultura en 2016, la aportación municipal a Donostia Kultura se ha incrementado en 7 millones y medio de euros en estos diez años, y la aportación a Donostia Kirola en 5,9 millones de euros. Pero lo que es más importante, en este tiempo, Donostia Kultura ha pasado a tener 36.000 usuarios más y Donostia Kirola 2.000 más.

Y queda mucho por hacer. Pero el camino está trazado, e Illunbe será un nuevo reto que deberemos afrontar como Ciudad. Un lugar que acercará el parque tecnológico a la Ciudad y lo fusionará con la Ciudad Deportiva de Anoeta.

- **Etxebizitza**

Hau da zalantza izpirik gabe gure indarrak bideratzea eskatzen duen atal nagusia. Aukerak sortzeko gaitasuna duen Hiri batek ez badu bizitza bertan egiteko aukerarik ematen, galduta gara.

Donostiak betidanik izan du eragozpen hori, baina orain egoera okertu egin zaigu. Oro har ematen ari den fenomeno aurretik genuen egoerari gehitu zaio.

Hainbat eta hainbat izan dira urte hauetan burututako ekimenak, Udal batek dituen ahalmenen barruan noski.

Hamarkada honetan 4.300 etxebizitza berri atera dira merkatura gure hirian. Horietatik ia laurden bat etxebizitza banaketa edo erabilera aldaketaren eskutik. Hau da, jada eraikia dagoen Hirian.

Baina argi dago ez dela nahikoa. Gertatzen ari den fenomeno baten inguruko hausnarketa egiten utziko didazue, familien osaketan ematen ari den aldaketaz ari naiz. Etxebizitza bakoitzean geroz eta pertsona gutxiago bizi dira. Familiak murrizagoak dira. Horrek esan nahi du etxebizitza eskaintza biztanle kopurua baino azkarrago hazi behar den momentua bizi dugula. Eta hori ez da gauza erraza.

Etorkizunera begira beste datu bati erreparatzea ere ezinbestekoa dela iruditzen zait. Badakigu fenomeno horrek, hein batean populazioaren zahartzearekin zerikusia duela. Alegia, geroz eta gehiago dira bakarrik bizi diren adineko pertsonak. Horrek zein bilakaera izango duen kontutan hartzea garrantzitsua dela deritzot, ez zaintzaren ikuspegitik bakarrik, baita ere etxe horien etorkizunaren ikuspegitik. Gerta litekeelako ez hain luzaroan hor aldaketak ematea. Bere garaian egindako Etxebizitza Plana tresna baliotsua da horretarako, eta jarraipena egitea komeni da, etorri daitekeenaren aurrean prestatuta egoteko.

Une honetan, garapen berrien eskutik milatik gora etxebizitza berri eraikitzen ari dira, horietako asko gainera babestutakoak.

Udal Gobernuak buru-belarri dabil hurrengoak izan behar diren garapenak prestatzen, Eusko Jaurlaritzarekin elkarlanean gainera. Legealdi bukaeraraino Illarra berri, Txomin II, Apostolutza, Rodil, Morlans eta Erribeherak martxan jartzea martxan izango direla espero dugu.

Epe ertainera begira hor dauzkagu Loiolako kuartelak edo Easoko trenbideen gunea adibidez. Biak lantzen ari dira jada, etorkizunean aukera ematen denean ahalik eta azkarren hasteko asmoz.

Eta garbi esanda, Auditx Akularri ere buelta bat eman beharko zaio. Une honetan dagoen bezala ez da bideragarria, eta aldatzea dagokio beraz. Azkarrago joatearren uste dut Plan Orokorraren aldaketa puntual baten bitartez egin beharko genukeela. Ez daukagu galtzeko denborarik.

Eta garapen guzti hauetan etxebizitza babestuek ahalik eta portzentairik altuenak izan behar dituzte. Tasatuak barne.

Hemos debatido no hace mucho tiempo sobre la cuestión de las viviendas tasadas municipales con motivo de la aprobación de la ordenanza. Considero que esta es una figura clave en este momento. Una figura que puede servir para dar una respuesta a amplias capas de demandantes de vivienda que no alcanzan a satisfacer el precio de la vivienda libre pero que exceden los ingresos máximos para acceder a otro tipo de vivienda protegida.

En este compromiso por dar respuestas a la problemática de la vivienda Donostia ha completado ya el procedimiento de declaración de zona tensionada. Y ha sido de los primeros municipios en hacerlo.

Veremos el efecto final de algunas de las medidas adoptadas. Lo digo sinceramente, me gustaría que fueran efectivas. No estoy deseando decir que no lo han sido para quedarme con la razón. Ya he expresado mis dudas sobre el alcance de la medida y no me importaría estar equivocado si es por el bien de la Ciudad.

4.- Etorkizuneko erronkak

Azken hamarkadan eman diren aurrera pausu nagusiak aipatu ondoren, etorkizunera begira Hiriak dituen erronka nagusiak aipatzea gustatuko litzaidake.

- **Hiri anitzagoa eta zaharragoa**

Azken hamarkadan gure demografian eman den bilakaerari erreparatzen badiogu, argi ikusten da gure hiriaren zahartze prozesuak aurrera egiten jarraitu duela. 65 urte baino gehiago duen hiritar kopurua hazi egin da. Hain zuzen ere, adin tarte hori osatzen duen taldea 7.500 pertsonetan hazi da hamar urte hauetan. Aldi berean, jaiotze tasak beheruntz egin du etenik gabe. Baina Hiriak biztanle gehiago dauzka. Nola da hori posible? Inmigrazioari esker.

La 30.000 donostiar dira gaur egun atzerrian jaiotakoak. Askotan pentsatzen dut ez garela behar bezala jabetzen gure Hiriak bizi duen errealitate horretaz. Horri esker posible da gure hiri hazten jarraitzea. Datu xume bat: 2024. urtean, atzerrian jaiotako donostiarrak %16 izanik, lan kontratu berrien %21a suposatzen dute.

Garai hauetan ematen ari diren hainbat joeren eta jarrerren aurrean, uste dut fenomeno hau hiriarentzat baikorra dela aldarrikatzea dagokigula. Baita erronka dela esatea ere.

Erronka diot, gure Hiriaren izaeran aldaketa dakarrelako, batzuei beldurra eragiten diena. Nortasuna galtzearen beldurra alegia. Eta beldurra ez da sekula bidelagun ona izaten. Aukera aparta daukagu gure Hiria zabaltzeko, anitzagoa egiteko, daukaguna eta garena galdu gabe. Erronka polita da hori, donostiar gisa eta euskaldun gisa begibistan duguna.

Behar beharrezkoa da euskararen alde egiten dugun lana errealitate berri horretara egokitzea. Gure indarrak erabileran jarri ditugun bezala, donostiar berriek euskara bere egin dezaten lanean jarraitzea dagokigu.

El envejecimiento de la población donostiarra también representa un gran reto, desde muchos puntos de vista. Desde el punto de vista de los cuidados, reforzando nuestros servicios sociales.

El proyecto de presupuestos presentado hace escasas fechas hace una clara apuesta por reforzar los servicios sociales. Porque es necesario. Y de cara a futuro habrá que redoblar esfuerzos. Tenemos que ser conscientes de que ello implicará un cambio en la prestación de nuestros servicios, un cambio que afectará a toda nuestra estructura, teniendo que adecuarla a esa nueva realidad.

Y hablando de nuestros servicios sociales y su tensionamiento, otra realidad a la que debemos hacer frente es al incremento de personas sin hogar. Un fenómeno al que hay que dar una respuesta coordinada y conjunta entre instituciones. No puede ser que la solución de este problema para los municipios de nuestro entorno sea la de dirigir a estas personas a Donostia.

Volviendo al tema del envejecimiento de la población, no me gusta abordar esta cuestión desde una perspectiva exclusivamente asistencial. Creo que también representa una nueva oportunidad que debemos saber aprovechar. Buena muestra de ello es Donostia Lagunkoia. Es uno de esos proyectos que tiene la capacidad de despertar nuestra ilusión. Una iniciativa que tiene la virtud de construir comunidad. Algo muy necesario en los tiempos que corren.

En eso Donostia también es un referente del que podemos estar orgullosos. Y podremos mostrar al mundo lo que somos, puesto que el año que viene se celebrará en Donostia el Congreso Mundial de Ciudades Amigables. No es casualidad que nos hayan elegido.

- **Hiri lehiakorra**

Aurrean ditugun erronkei aurre egin nahi badiegu, ezinbestekoa zaigu Hiri lehiakorra izatea. Donostia gaur egun Hiri lehiakorra da atal askotan. Eta horrela izaten jarraitu behar du, horretan saiatzea dagokigu.

Nekez banatu daiteke sortzen ez den aberastasuna.

Donostiak ba ditu une honetan aberastasun hori sortzeko bitartekoak. Gure Hiria da gaur gaurkoz Estatu mailan enpresa dentsitate altuenetakoa duen Hiria. Estatu mailako laugarrena alegia. Bartzelonak, Madrilek eta Balentziak bakarrik gaingitzen dute Donostia, gu baino dezente handiagoak dira guztiak.

Merkataritza, ostalaritza eta garraioari erreparatzen badiogu, alegia, Ekonomia urbanoari, Estatu mailan dentsitate maila ere altuenetakoa dugu. Hirugarren handiena alegia. Bartzelonak eta Malagak gainditzen gaituzte bakarrik. Bi horiek ere gu baino dezente handiagoak.

Hori gorde beharreko altxorra dugu, eta baita garatu beharrekoa. Enpresek gure Hirian aberastasuna eta enplegua sortzeko egiten duten esfortzua aitortu eta lagundu beharra daukagu.

Baita ekintzailatza bultzatu ere, jarduera eta enpresa berriak sortu daitezten. Bide horretan Donostia Sustapenak urte hauetan egindako lanak bere fruituak eman ditu. 2024ko datuek argi adierazten dute Jarduera Ekintzaileen Tasa historiako altuena dela gaur egun Donostian. Oraindik bidea egin beharra dago, Europako tasa izatea lortu arte, baina bide onetik goaz, eta horretan lanean jarraitu beharko dugu. Legealdi honetan abian jarri de EKINN guneak berebiziko garrantzia izango du hurrengo urteetan helburu hori lortu ahal izateko.

- **Aldaketa klimatikoaren ondorioak**

En 2016, la Ciudad de Donostia firmó el Acuerdo de París, adquiriendo varios compromisos en la lucha contra el cambio climático. El propio Ayuntamiento elaboró y aprobó el Plan Klima 2050, que ha sido nuestra hoja de ruta en estos últimos años.

He mencionado ya el esfuerzo realizado durante esta década en materia de transporte público, transitando hacia la movilidad eléctrica, sabedores de que en el caso de Donostia es precisamente el transporte la principal fuente de emisiones de CO2.

Baina garraioaz gain, azken urteotan esfortzu handia egin da eraikin publikoetan energia berriagarriak ezartzen, horretarako beharrezkoak diren inbertsioak eginez.

Indarrean sartu da erdiguneko IGEa ere, airearen kalitatearen hobekuntzaz gain, helburu berdina duena. Donostiako IGEa arautzen duen ordenantza eztabaidatzeko eta onartzeko aukera izan genuen Udalbatza honetan, eta etorkizunean ere, Udalbatza honetan erabaki beharko da zein izan behar duen horren bilakaera. Uste dut hori proportzionaltasunez egin beharreko gauza dela, orain arte egin den bezala, gure errealitatea zein den kontutan hartuta eta gure Hiriak globala den erronka bati zein ekarpen egin diezaiokeen neurtuta. Maximalismotan erori gabe eta zentzuz.

Baina argi dago aldaketa klimatikoaren bilakaera ez dela Donostiak egiten duen esfortzuaren baitan egongo, eta beraz, uste dut gure esfortzu handienak errealitatea den aldaketa horri moldatzera bideratu beharko ditugula.

Ibaiaren ibarrean egin diren lanek helburu hori ere badaukate. Itsasoari begiratzen dion Hiria izanik, ezinbestekoa zaigu horri ere erreparatzea, etorkizunean emango diren aldaketei aurre egiteko. Hori izango da seguruenik gure Hiriak izango duen erronka nagusienetarikoa atal honi dagokionean.

Legealdi honetan Zuhazteriarren Plan Zuzentzailea onartu da ere. Altxor bat daukagu Hirian, eta agian ez gara horretaz behar bezain beste jabetzen. Altxor horrek lagundu egingo gaitu datorrenari aurre egiten, eta zaindu beharra daukagu, eskatzen dituen baliabideak eskainita.

Azkenik beste gogoeta bat egitea ezinbestekoa dela deritzot, azkenaldi honetan bistaratzen ari dena: Aldaketa klimatikoak eragingo duen populazio mugimenduen. Faktore hori jadanik antzematen da turismoan. Bistan da klima aldaketa globalak kantauri ixuria erakargarriagoa egiten duela. Kantaurialde osoan ematen ari den turismoaren hazkundera ikustea besterik ez dago. Hori oso kontutan izan beharreko faktorea izango da etorkizunean turismoaren kudeaketan.

Baina ez hori bakarrik. Zenbait azterketek adierazten digute populazio mugimenduak emango direla, eta mugimendu horietan gure zonaldea oso erakargarria izango da, klima atsegina dugun heinean. Hori horrela izango bada, etxebizitzaren arloan erronka gehigarri bati aurre egin beharko diogu etorkizunean.

- **Etxebizitza garapen berriak**

Azken hamar urte hauetako balantzea egiterakoan aipatu dut etxebizitzaren gaia. Azkenaldi honetan hau izan da Udalaren zeregin nagusienetako bat, eta hurrengo urteetan horrela izaten jarraitu beharko duela uste dut.

Faktore askok eragiten diote etxebizitzaren merkatuari, eta guztiak ez daude Udalaren esku. Baina gure esku daudenetan behintzat, lehentasun osoa eman behar diogu gai honi. Eta gure zeregin nagusia gelditzen diren garapenak burutzea da. Legealdi amaiera bitartean 2000 etxebizitza berri burutuko dira, 2030 urtera bitartean 4000ra iristeko helburuarekin lanean ari gara.

Horietako asko babestuak izango dira gainera. Ahal diren gehienak.

Garrantzitsua da garapenen bideragarritasuna kontutan izatea beti, bete ezin diren promesetan erori gabe.

Porque no hay ámbito con menor porcentaje de vivienda protegida que aquel que no se desarrolla. El papel lo soporta todo, pero la realidad suele ser terca. Cada ámbito debe ser analizado con sumo detalle para garantizar la viabilidad del mismo, sin generar falsas expectativas.

Tenemos ámbitos sobre los que es necesario actuar, y hacerlo lo antes posible.

En la legislatura anterior iniciamos el proceso para la aprobación de un nuevo Plan General. Ese es un proceso largo y complejo. Vimos que la redacción del avance se prolongó por más tiempo del esperado. Ahora, el concurso para la redacción del nuevo Plan ha quedado desierto. Y creo que no podemos esperar. No sería prudente en esta situación.

Resulta necesario avanzar con modificaciones puntuales del Plan General para dar una respuesta rápida y efectiva a la situación que vivimos. Y está claro dónde hay que hacerlo.

Acabamos de aprobar inicialmente la modificación del Plan General de Jolastokieta. Aldakoenea, Cuarteles, Auditz Akular o Playa de vías de Easo deben seguir el mismo camino.

Confío en que la Ley de medidas urgentes elaborada por el Gobierno Vasco nos ayude a ser ágiles en un momento el que esto es más necesario que nunca.

Eta azkar mugitzeko behar hori modu egokian jarduteko beharrarekin uztartu beharko dugu, etorkizuneko Donostiarentzat klabeak diren guneetaz ari garelako.

Aldakoneako garapenak Egiako gainaren irisgarritasuna bermatu dezakeelako, Eason egiten denak Amara Berri eta Erdigunearen arteko jarraipen bikaina lortu dezakeelako eta Kuarteletan egiten denak Hiriaren beste erdigune berri bat sortu dezakeelako. Aukera horiek baliatzeko gai izan beharko ginateke. Seguru nago horrela izango dela.

- **Segurtasuna**

Azkenaldi honetan gure hiritarrek adierazten dizkiguten kezken artean nabarmen egin du gora segurtasunaren gaiak. Eta hori oso kontutan hartu beharreko gauza delakoan nago. Bizikidetzan izugarrizko eragina duelako eta izan dezakeelako.

Badira arrazoiak hori horrela izateko. Pandemiaren ondoren datuek okerrera egin dute, hori ikusten dugu urtero aurkezten den poliziaren memorietan. Datuen okertzearekin batera, hiritarren pertzepzioak ere okerrera egin du, seguruenik datuek esaten dutena baino gehiago. Normala da, azken finean egoera batek okerrera egiten duenean pertzepzioak are gehiago okertzen direlako.

Batzuek gehiegikerietan erori nahi dute, alarma larriak sortu nahian, beldurra areagotuz. Agian pentsatuko dute horrek etekin politikoa emango diela. Jokabide arriskutsua da hori.

Beste batzuek zalantzan jartzen dute poliziak egiten duen lana, euren autoritatea erasotuz. Oso arriskutsua da hori ere. Udaltzaingoak eta Ertzaintzak gure segurtasuna bermatzeko egiten dute lan. Beraien zeregina, gure bizikidetzaren arauak betearaztea da. Hori zalantzan jartzea bizikidetzaren arauak ere zalantzan jartzea da.

Errealitateak ez dira ezkutatu behar, eta gertatzen denaz normaltasunez hitz egiteko gai izan beharko ginateke. Egungo politikan bizi den egoeran ez da hori gai erraza izaten ordea.

Arazoa zein den oso garbi daukagu. Udaltzaingoaren eta Ertzaintzaren lanak horretara bideratzen dira. Helburu horrekin Egian komisaria bateratua eraikitzekeko proiektuaren idazketa lanek aurrera egin dute. Datorren urteko aurrekontuetan aurreikusten da lanak hasteko beharrezkoa izango den zenbatekoa.

Azken urteetan ere ikusi dugu Udaltzaingoak eta Ertzaintzak euren jarduera areagotu dutela. Atxiloketa kopuruak igo egin dira.

Baina erronka honi aurre egin ahal izateko hori ez da nahikoa izango. Askotan aipatu dut arazoetako bat dela behin eta berriro delituak egiten dituztenen inpunitatea, atxilotuak badira ere. Eta horri ekin behar zaio, neurriak hartuz. Lege mailan eta epaitegien funtzionatzeko moduan ere bai. Baita delitu egileen kanporaketan bitartez.

5.- Itxiera

Asko dira gure Hiriak etorkizunera begira dituen erronkak, zalantzarik gabe. Donostia egoera onean dago horiei guztiei aurre egin ahal izateko. Hamar urte hauetan aurreratutakoak egoera hobean jarri du Hiri horiei ekiteko.

Denbora honetan gure tresna den Udalak aurrera pausoak eman ditu bide horretan.

Kudeaketan aurrera pauso garrantzitsuak eman ditugu. Kudeatzeko moduari dagokionean, gardentasun indizeetan punta puntan gaude. Hala adierazten dute kanpotik egiten dizkiguten azterketek. Donostia da Estatu osoko hiriburuetatik gardentasun indizeetan lehen postuetan dagoen hirietako bat.

Azken urteotan deszentralizazio prozesuak ere aurrera egin du. Gaur, Donostian Ekialdeko Barrutia, Zubietako Herri Batzarra eta Igeldoko Toki Entitate Txikia dauzkagu. Bakoitza bere ezaugarriekin, errealitate bakoitzaren arabera. Ezberdinak direlako, eta ezberdintasun horrek aberastu egiten gaituelako.

Badakit prozesu hauek ez direla errazak izaten, eta baten batek pentsatu dezake ez dela nahi bezain beste aurrera egin, baina oinarrian ondo finkatuta daude.

Igeldo izan da azkena, urte luzeen ondoren eta gatazka eztabaidatsuen ondoren. Oso gogoan dut iraganean bizitako egoera lazgarri hura. Konfrontaziotik adostasunera pasatu gara. Hori da bidea. Hori izan da beti gure bidea. Asko dago oraindik egiteko, baina seguru nago guztion mesedetan izango dela.

Partehartzean ere urrats berriak eman dira. Hor daude abian jarri ditugun aurrekontu partehartzaileak, zuzen zuzenean herritarrei zein proiektu aurrera eraman nahi dituzten aukeratzeko bidea ireki dizkietenak.

Hor dauzkagu ere legealdi hauetan zehar abian jarri diren prozesu partehartzaile guztiak. Azkena Zaragoza plaza berriaren diseinuarena. Ikustea besterik ez dago bertan parte hartu dutenen asebetetze maila.

Gehiegitan ikusi dugu partehartzea erabili nahi izan dela Udal honetan dagoen ordezkaritza maila alboratzeko. Hori da benetako partehartzeari egin diezaiokegun kalterik larriena, baita Udal honek duen legitimitate demokratikoari ere.

Aurrera pausuak eman dira ere hiritarren arretari dagokionean. Laster izango dugu eraikuntza honetan bertan Udalinfo berria. Hiritarren arretan aurrera pauso handi bat izango da hori ere.

Digitalizazioan ere aurrera pauso nabarmenak eman dira azken urteotan, lehen helburua hiritarrei eskaintzen zaien arreta eta hiritarrek Udalarekin egin behar dituzten izapideak erraztea izan da. Geroz eta aukera gehiago ireki dira azken urteotan, eta hori izango da hurrengo urteetan landu beharreko bidea.

Baita Udalaren barne funtzionamenduari dagokionean ere. Hasiak gara gure barne espedienteak digitalki izapidetzen. Badugu zeregina hurrengo urteetan ere.

2026ko aurrekontu proiektua onartu dugu orain egun gutxi. Azaroan onartuko ditu Udalbatzak 2026ko aurrekontuak. Lehen aldia izango da urtarilaren 1ean urteko aurrekontuak indarrean izango direla.

Y me gustaría poner en valor el gran cambio que se ha producido en estos años en la tramitación presupuestaria. Era práctica habitual en este Ayuntamiento aprobar los presupuestos a mitad de un ejercicio. Una mala práctica. Si de verdad creemos que el presupuesto es uno de los instrumentos mas importantes en la gestión municipal, siendo

además aprobados por el Ayuntamiento en Pleno, no disponer de ellos en tiempo y forma es una anomalía difícilmente justificable.

Las cuentas del Ayuntamiento están en situación óptima. Cumplimos con creces todos los parámetros exigibles. Hoy el Ayuntamiento tiene una buena situación financiera que nos permite mejorar los servicios que prestamos a la ciudadanía. Y no solo eso, nos ha permitido poder embarcarnos en la mayor apuesta que ha hecho la Ciudad en los últimos años: La adquisición de los cuarteles de Loiola.

Egitasmo eta erronka ezberdinei buruz aritzeko beta izan dut nire hitzartzean. Guztiak dira garrantzitsuak hiriarentzat, baina bada guzti horien gainetik niretzat benetan garrantzitsua den zerbait: Bizikidetza eta bizikidetza horren oinarrian dauden balioak.

Beste ezer baino lehen komunitatea gara. Komunitate izaera hori zaindu beharra daukagu, are gehiago bizi dugun testuinguru honetan.

Burura datorkit 2016an Kultur Hiriburua izan ginenean erabili genuen leloa: Bizikidetzarako kultura.

Hautagaitza aurkeztu zenean, urte luzeetan gure Hiriak bizi izandako egoera gainditzen laguntzea zen helburua, kultura horretarako erabiliaz. Bide horretan urratsak eman dira, zalantzarik gabe. Ez nahikoak. Urrats gehiago ematen jarraitu beharko dugu.

Memoria historikoaren arloan aurrera pauso garrantzitsuak eman dira. Kontseiluaren laguntzarekin, 1936tik aurrera hirian gertatutakoen ikerketa zabala jarri da martxan. Irailaren 13a memoriaren egun bezala izendatu dugu, eta erailak izan ziren Udal langileen izenean epaitegietara jo dugu.

Giza eskubideen batzordearen eskutik hainbat ekimen burutu dira, horien artean gure Hirian biolentzia eta terrorismoaren biktima izan direnak oroitzeko jarri diren plakena.

Es importante que en nuestra Ciudad sigamos trabajando por la convivencia. La iniciativa de colocar las placas con los nombres de las personas que han sido víctimas de la violencia y del terrorismo en nuestra Ciudad ha sido un buen ejemplo de ese trabajo.

Ha sido una iniciativa que ha buscado hacer un reconocimiento a todas esas personas que durante los últimos años han perdido la vida de forma injusta en nuestra Ciudad. Un ejercicio de memoria que pretende no olvidar el pasado para no repetirlo.

He de confesar que cada ocasión en la que hemos celebrado un encuentro con los familiares de las personas asesinadas en nuestra Ciudad me he sentido reconfortado. He sentido que esta Ciudad les debía ese reconocimiento, ese recuerdo por sus seres queridos. Y por qué no decirlo, también una disculpa sincera por no haber sabido acompañarles en su dolor.

Humildemente creo que lo han sentido así, aunque haya sido tarde.

No quiero dejar pasar la ocasión para agradecer de corazón a todos los que han hecho posible que esta iniciativa saliera adelante. Creo que es un camino por el que la Ciudad debe seguir transitando.

Kultura Hiriburu izan gineneko leloa ekarri nahi dut gaurkoan Udalbatza honetara. Inoiz baino beharrezkoagoa delakoan nago.

Orain dela 9 urte esaten genuen Giza Eskubideak izan behar zirela gure bizikidetzaren oinarri. Eta gaur horren gaurkotasuna aldarrikatu nahi dut. Geroz eta nahasiagoa den mundu honetan inoiz baino beharrezkoagoa suertatzen da aldarrikapen hori egitea. Bakean, errespetuan, gizon-emakumeen arteko berdintasunean oinarritutako Hiria eraiki behar dugu. Bide luzea daukagu gure aurrean, eta batzuetan badirudi oztopoak areagotu egiten direla.

Zenbat aldiz gaitzetsi ditugu eta gaitzetsi beharko ditugu gure Hirian gertatzen diren sexu erasoak? Horiek dira benetako berdintasuna lortzeko bidean dugun gabezi bortitzena agerian uzten dutenak. Baina benetako berdintasuna lortzeak beste aldaketa asko egitea eskatzen digu. Jarrai dezagun bide hori, guztion mesedetan izango da eta.

Amaitzeko demokraziaren balioak aldarrikatu nahiko nituzke. Horretan Donostia ere izan da zerbait. Europar Kontseiluak hala aitortu zigun Europa Sariarekin. Garai aldrebes hauetan inoiz baino beharrezkoa da gure sistema demokratikoa defendatzea. Mundu osoan ikusten dugun populismoaren oldearen arriskua ere gure artean dago. Ez dezagun pentsatu mundu honetan isolaturik gaudela, gurekin ez dijoala.

En un contexto en el que los populismos avanzan en el mundo, no nos dejemos llevar por esa ola pensando que nos puede rentar electoralmente. Hagámosle frente. Defendamos las instituciones democráticas que tanto ha costado conseguir. La historia es el mejor antídoto para evitar caer en algunas tentaciones en los tiempos que corren.

Quienes me conocen saben que uno de mis personajes históricos preferido es Winston Churchill. Nos dejó grandes reflexiones en frases que han pasado a la historia. Y traigo una de ellas a este Pleno. Como decía Churchill, “La democracia es el peor de los sistemas, una vez descartados todos los demás”.

Hori da Hiri bezala ere aurrean daukagun erronka. Guri dagokigu gure jokabide zuzenarekin hori zaintzea, hiritarren konfiantza lortuz. Eta hori ez da Gobernu baten ardura soilik, hemen gauden guztiona baizik.

Frente a estas tendencias con las que nos toca convivir en política y que debemos combatir, quiero reivindicar el orgullo de tener la Ciudad que habitamos, con sus problemas, sus desafíos, pero sobre todo con sus enormes oportunidades. Una Ciudad en positivo, con iniciativas, con proyectos y con ambiciones.

Vivimos un tiempo en el que el mundo en el que vivimos nos crea incertidumbres y hasta nos da miedo, y alguien puede tener la tentación de pensar que podemos escondernos de él. Si alguien tiene la tentación de intentar tal cosa el futuro que viene le pasará por encima. Seamos capaces de apreciar la suerte que tenemos de ser donostiarras y de hacer frente a lo que viene sin miedo y, sobre todo, con mucha ilusión.

Donostia bezalako Hiri batetan bizitzeko zortea daukagu, bere gauza on eta txarrekin. Saiatu gaitetzen honetaz baliatzen eta txarrak aldatzen, baina beti harrotasunez eta ilusioz.

Eskerrik asko.

Donostia, 2025eko urriaren 16a